

Bijlage 3

Zakelijke verslaglegging van oriënterende gesprekken BBB met partijen van 20 en 21 maart 2023

Gesprekken 20 maart 2023

1. BBB – 50Plus
2. BBB – SP
3. BBB – Lokaal-Limburg
4. BBB – Forum voor Democratie
5. BBB – JA21
6. BBB – PvdA

Gesprekken 21 maart 2023

7. BBB – PVV
8. BBB – CDA
9. BBB – Partij voor de Dieren
10. BBB – VVD
11. BBB – GroenLinks
12. BBB – D66

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Mevr. Anne Marie Fischer-Otten (50PLUS), dhr. Bennie van Est (50PLUS), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Bijlagen: 2

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Mevrouw Fischer geeft aan blij te zijn met een frisse wind. Een moeilijke periode is afgesloten en het is volgens haar goed om met een hoop nieuwe mensen aan de slag te gaan om de goede dingen voor Limburg te doen. Zij is blij dat de kiezer 50PLUS, met de relatief bescheiden middelen die zij hebben, toch weer heeft beloofd met een zetel in Provinciale Staten.

De heer Van Est heeft een statistische analyse van de verkiezingsuitslag gemaakt (bijlage 1) en een vergelijking van de verkiezingsprogramma's van BBB en 50PLUS (bijlage 2). Hij stelt dat daaruit voortvloeit dat een coalitie van BBB, PVV, VVD, JA21 en Lokaal Limburg het meest voor de hand ligt, omdat grote verliezers niet in de beoogde coalitie zitten, het signaal van de kiezer moet serieus worden genomen. Hij beveelt daarbij aan om een 6^e partij toe te voegen voor een comfortabeler meerderheid, die voor meer stabiliteit zorgt. Vanuit een bescheiden positie met 1 zetel is 50PLUS weliswaar bereid om die stabiliteit desgevraagd te bewerkstelligen, maar pas als daar daadwerkelijk een verzoek voor komt. Een tweede aanbeveling is dat bij de aanwijzing van gedeputeerden vooral moet worden gekeken naar kwaliteit, in plaats van 'politieke benoemingen'.

Mevrouw Fischer geeft aan dat er veel overeenkomsten zijn tussen de verkiezingsprogramma's van BBB en 50PLUS. Zij benadrukt daarbij echter het belang van het zorgen voor de volgende generatie, wat zij iets te weinig aantreft in het programma van de BBB. Voorts waarschuwt zij voor veel wensen enerzijds en weinig middelen anderzijds. In dat opzicht is de BBB mogelijk iets te optimistisch. Ook is er onduidelijkheid omtrent MAA, omdat de kieswijzer iets anders zegt dan het programma.

Mevrouw Fischer stelt verder dat zij in het vervolg van het proces het streven naar stabiliteit en dualisme van belang vindt. 50PLUS is blij met de gekozen Verkenner, de heer Schrijen en vindt het

ook goed dat het verkenningsproces snel wordt opgepakt en dat snel aan de slag wordt gegaan met de (in)formatie.

Mevrouw Schoolmeesters dankt alle aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

De analyse van 50PLUS naar aanleiding van de verkiezingsuitslag.

50PLUS wenst de komende 4 jaar een stabiel bestuur in Limburg en dit kan ons inziens alleen middels een goed collegeprogramma van gelijkgestemden. Voor de verkiezingen heeft 50PLUS een analyse gemaakt van de stemwijzers en hierbij de overeenkomsten gezocht tussen de verschillende partijen.

Onderstaande staat deze analyse van de twee stemwijzers inclusief de voorlopige zetelverdeling.

Kieskompas

		FVD	PVV	VVD	BBB	JA21	LL	50PLUS	CDA	SP	GL	PVDA	D66	PVDD	
		1	6	5	10	2	2	1	5	3	4	3	3	2	
		-6	-1	0	10	2	0	0	-4	-1	0	0	0	0	
1	-6	FVD	100%	70%	63%	43%	80%	47%	53%	40%	30%	3%	10%	17%	13%
6	-1	PVV	70%	100%	53%	37%	73%	40%	50%	40%	27%	10%	23%	23%	13%
5	0	VVD	63%	53%	100%	40%	70%	50%	40%	50%	20%	13%	23%	30%	10%
10	10	BBB	43%	37%	40%	100%	40%	50%	57%	43%	63%	53%	53%	60%	57%
2	2	JA21	80%	73%	70%	40%	100%	47%	47%	50%	23%	0%	17%	23%	7%
2	0	LL	47%	40%	50%	50%	47%	100%	50%	53%	40%	40%	40%	40%	33%
1	0	50PLUS	53%	50%	40%	57%	47%	50%	100%	40%	57%	33%	33%	43%	50%
5	-4	CDA	40%	40%	50%	43%	50%	53%	40%	100%	33%	37%	40%	30%	30%
3	-1	SP	30%	27%	20%	63%	23%	40%	57%	33%	100%	63%	67%	53%	77%
4	0	GL	3%	10%	13%	53%	0%	40%	33%	37%	63%	100%	80%	73%	83%
3	0	PVDA	10%	23%	23%	53%	17%	40%	33%	40%	67%	80%	100%	80%	83%
3	0	D66	17%	23%	30%	60%	23%	40%	43%	30%	53%	73%	80%	100%	77%
2	0	PVDD	13%	13%	10%	57%	7%	33%	50%	30%	77%	83%	83%	77%	100%

Stemwijzer

		FVD	PVV	VVD	BBB	JA21	LL	50PLUS	CDA	PVDD	SP	GL	PVDA	D66	
		1	6	5	10	2	2	1	5	2	3	4	3	3	
		-6	-1	0	10	2	0	0	-4	0	-1	0	0	0	
1	-6	FVD	100%	77%	63%	57%	67%	33%	40%	47%	27%	43%	27%	30%	23%
6	-1	PVV	77%	100%	67%	67%	63%	47%	63%	47%	33%	37%	23%	30%	17%
5	0	VVD	63%	67%	100%	60%	73%	53%	50%	57%	40%	30%	20%	23%	27%
10	10	BBB	57%	67%	60%	100%	70%	37%	57%	50%	30%	53%	43%	40%	30%
2	2	JA21	67%	63%	73%	70%	100%	47%	40%	43%	27%	43%	33%	37%	27%
2	0	LL	33%	47%	53%	37%	47%	100%	57%	47%	60%	37%	47%	50%	50%
1	0	50PLUS	40%	63%	50%	57%	40%	57%	100%	50%	67%	50%	50%	43%	43%
5	-4	CDA	47%	47%	57%	50%	43%	47%	50%	100%	33%	40%	30%	37%	37%
2	0	PVDD	27%	33%	40%	30%	27%	60%	67%	33%	100%	50%	67%	57%	60%
3	-1	SP	43%	37%	30%	53%	43%	37%	50%	40%	50%	100%	77%	80%	67%
4	0	GL	27%	23%	20%	43%	33%	47%	50%	30%	67%	77%	100%	83%	80%
3	0	PVDA	30%	30%	23%	40%	37%	50%	43%	37%	57%	80%	83%	100%	80%
3	0	D66	23%	17%	27%	30%	27%	50%	43%	37%	60%	67%	80%	80%	100%

Formatie:

50PLUS is van mening dat de eerste opdracht om een college te vormen van BBB-PVV-VVD-JA21-LL. Dit zijn 25 zetels een dus een kleine meerderheid. Dit betekent dat alle winnaars zijn opgenomen, de grootste partijen hier deel van uitmaken. Ook gezien de grootste programmatische overeenstemming moet leiden tot een breed gedragen akkoord.

Aanbevelingen:

- 50PLUS adviseert om een 6^e partij toe te voegen om de stabiliteit te waarborgen. Bij 25 zetels zou het opstappen van een kleine coalitiepartner ertoe kunnen leiden dat de coalitie geen meerderheid meer heeft. Dus wordt voorkomen door een 6^e partij toe te voegen.
- 50PLUS adviseert om bij bestuurders voor kwaliteit van bestuurders bij de portefeuilles en niet voor politieke benoemingen.

vraag 50PLU BBB

1	V	V	De provincie moet velden met zonnepanelen op landbouwgrond verbieden.
2	T	T	De provincie hoeft geen haast te maken met maatregelen die stikstofuitstoot verminderen.
3	T	T	De provincie moet meer geld uitgeven aan trainingsmogelijkheden voor getalenteerde topsporters.
4	T	T	Maastricht Aachen Airport moet gesloten worden.
5	0	V	In Limburg moet permanente bewoning op vakantieparken mogelijk worden.
6	V	T	De hoeveelheid vee in de provincie moet met minstens 30% omlaag.
7	T	V	Limburg moet een provinciaal energiebedrijf oprichten.
8	T	V	In Limburg moet de bus gratis zijn voor mensen met een laag inkomen.
9	V	V	De provincie mag niet toestaan dat natuur verloren gaat door bouwprojecten.
10	T	T	Limburg moet vooral bedrijven aantrekken die zorgen voor veel werkgelegenheid.
11	0	V	De provincie moet zich inzetten voor de komst van een kleine kerncentrale (SMR).
12	T	T	De provincie moet alleen geld uitgeven aan haar kerntaken en niet aan zorg, welzijn en sport.
13	V	V	Er mogen geen windparken bij komen in Limburg.
14	T	T	De provinciale belasting (opcenten) mag stijgen.
15	T	V	Er moeten in Limburg veel minder regels komen voor het bouwen van woningen.
16	V	V	De provincie moet vergunningen blijven afgeven voor installaties waarin mest tot biogas wordt vergist.
17	V	V	Samenwerkingsverbanden van inwoners die duurzame energie opwekken moeten financiële steun krijgen van de provincie.
18	T	T	De provincie moet strenger optreden tegen gemeenten die te weinig huisvesting regelen voor vluchtelingen met een verblijfsvergunning (statu:
19	T	T	Overall waar het kan, moet de maximumsnelheid op provinciale wegen omhoog naar 100 km/u.
20	V	V	In Limburg mogen boeren niet gedwongen uitgekocht worden.
21	T	V	De provincie moet meebetalen aan schoolzwenmen in alle gemeenten in Limburg.
22	T	V	Limburg hoeft niet voor 2050 energieneutraal te zijn.
23	T	T	De provincie moet veel geld blijven steken in de verbetering van de Maaslijn.
24	V	T	Limburg moet bedrijven die circulair werken voorrang geven bij aanbestedingen.
25	T	V	Stikstofrechten die vrijkomen bij uitkoop van boeren, moeten beschikbaar komen voor andere boeren in Limburg.
26	V	V	Limburg moet geen toestemming geven voor de vestiging van bedrijven die afhankelijk zijn van arbeidsmigranten.
27	T	V	De provincie moet meer geld uitgeven aan mbo-opleidingen.
28	T	V	Limburg moet druk uitoefenen op het Rijk en de EU om het afschieten van beschermde dieren zoals wolven mogelijk te maken.
29	V	T	Limburg moet meer mensen inzetten die controleren of milieuregels overtreden worden.

vraag 50PLU BBB

1	V	V	Om boeren te beschermen moet de provincie zich verzetten tegen het landelijke stikstofbeleid
2	0	V	In Limburg mag een kerncentrale komen
3	T	T	Provinciale wegen mogen worden uitgebreid met extra rijstroken, ook al verdwijnt er dan groen
4	T	V	In Limburg is geen ruimte voor de wolf
5	V	V	De provincie moet extra geld investeren in het openbaar vervoer, ook al is er dan minder geld voor het autoverkeer
6	T	V	De provincie moet meer geld uitgeven aan kunst en cultuur
7	T	T	Als gemeenten onvoldoende sociale huurwoningen bouwen, moet de provincie hen dwingen dit te doen
8	0	V	Om de natuur in het Heuvelland te beschermen, mag recreatie daar worden beperkt
9	T	V	De provincie moet Maastricht- Aachen Airport alsnog sluiten
10	T	V	Om de leefomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren, moeten er meer woningen voor t
11	V	V	Om de aanschaf van een elektrische auto aantrekkelijker te maken, moet de provincie extra inzetten op het plaatsen van openbare laadpalen
12	T	T	De provincie moet meer toeristen naar Limburg halen, ook als dit leidt tot meer overlast
13	V	V	De provincie moet meer ruimte maken voor fietsers, ook als auto's dan minder goed kunnen doorr
14	T	T	Om de uitstoot van stikstof te verminderen mag de provincie boeren gedwongen uitkopen
15	T	T	Er moeten meer woningen worden gebouwd, ook al verdwijnt er dan groen buitengebied
16	T	V	Inwoners met een laag inkomen moeten gratis gebruik kunnen maken van provinciaal streekvervoer, ook al kost dit de provincie geld
17	T	V	Als gemeenten onvoldoende statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) huisvesten,
18	T	T	De provincie moet ervoor zorgen dat naar kleine dorpen vaker een bus rijdt, ook al moet de provin
19	T	0	De provincie moet vaker opkomen voor de belangen van boeren, ook als dit leidt tot schade aan de
20	T	V	De provincie moet ervoor zorgen dat naar kleine dorpen vaker een bus rijdt, ook al moet de provin
21	V	T	De meest milieuvriendelijke bedrijven moeten weg uit Limburg, ook al gaat dat ten koste van werki
22	T	T	Alle woningen moeten zo snel mogelijk aardgasvrij zijn, ook als de provincie daaraan moet meebet
23	T	V	De provincie moet toestaan dat mensen permanent in een recreatiewoning kunnen wonen
24	V	V	De provincie moet meer geld uitgeven om mensen met een afstand op de arbeidsmarkt aan een be
25	T	V	De provincie moet de komst van grote distributiecentra tegenhouden, ook als hierdoor banen verlc
26	V	V	In Limburg mogen geen recreatiewoningen in natuurgebieden meer worden gebouwd
27	V	V	De provincie moet meer geld uitgeven aan activiteiten die Limburgse identiteit uitdragen en minde
28	V	V	Bij belangrijke besluiten moet de provincie een referendum houden
29	T	T	Er moeten meer windmolens in de provincie Limburg komen
30	V	V	De provincie Limburg moet zich verzetten tegen de komst van extra asielzoekerscentra

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Jorge Wolters Gregório (SP), dhr. Peter van Zutphen (SP), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heer Wolters Gregório stelt dat de verkiezingsuitslag voor de SP niet zo positief was als gehoopt. Een zetel verlies correspondeert weliswaar met de landelijke trend, maar hij had toch op meer gehoopt, met name ook voor de vele vrijwilligers die zich met hart en ziel hebben ingezet tijdens de campagne. Hij had hun een beter resultaat gegund.

De heer Van Zutphen acht het bewonderenswaardig wat de BBB heeft gedaan. Ook omdat zij veel stemmen hebben gehaald in stedelijk gebied. Dat geeft aan dat het de kiezer niet alleen om stikstof en de boeren te doen is. De BBB heeft een duidelijk mandaat gekregen van de kiezer om het voortouw te nemen.

De heer Wolters Gregório zegt dat een coalitie van BBB, PVV, VVD en CDA voor de hand ligt, maar dat dat geen zekerheid hoeft te zijn. Het gaat er vooral om of partijen echt bereid zijn om samen te werken. Dan zijn ook andere combinaties goed mogelijk. De SP stelt zichzelf niet op de voorgrond in eerste instantie. De partijen die meer zetels hebben gehaald zijn volgens hem eerst aan zet. Van belang is volgens hem dat niet wordt gekozen voor een extra-parlementair college. Naar zijn oordeel ontbrak het in de afgelopen periode aan collegialiteit en vertrouwen. Wederzijds vertrouwen is zeer belangrijk, met name in slechte tijden.

De heer Wolters Gregório stelt dat er geen bijzondere zaken zijn waarmee in het verdere proces rekening moet worden gehouden. Zoals hij al aangaf zijn eerst de grotere partijen aan zet. Dat neemt niet weg dat de SP bereid om mee te doen in een coalitie met de BBB, mits dat op een realistische wijze kan. Hij noemt daarbij enkele onderwerpen die voor de SP belangrijk zijn, zoals de Sociale Agenda (bij voorkeur meer daarin investeren), een eigen Energiebedrijf en vooral zonne-energie op daken en tot slot de OV-concessie die een doorn in het oog is (kosten stijgen, resultaten dalen).

De heer Van Zutphen vraagt hoe de BBB tegenover die onderwerpen staat. Zijn daar verbindingen mogelijk?

Mevrouw Schoolmeesters en mevrouw Van der Pol zien daar zeker mogelijkheden en verwijzen naar het verkiezingsprogramma van de BBB. De menselijke maat staat daarin voorop. Overeenkomsten zitten vaak in de nuances.

De heer Van Zutphen geeft aan blij te zijn dat de BBB niet alleen naar de boerenbelangen kijkt.

De heer Wolters Gregório ziet geen écht bezwaarlijke tegenstellingen in de verkiezingsprogramma's. Tot slot geeft hij aan dat de SP de keuze van de BBB om de heer Schrijen als onafhankelijk Verkenner aan te stellen prima vindt.

Mevrouw Schoolmeesters dankt alle aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Dré Peters (Lokaal Limburg), dhr. Raymond Franssen (Lokaal Limburg), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heer Peters en de heer Franssen geven aan dat Lokaal Limburg blij is dat zij hun twee zetels hebben behouden. Daaruit spreekt vertrouwen van de kiezer.

De heer Peters ziet vanuit de verkiezingsprogramma's weinig problemen om samen te werken met de BBB. Hij ziet daar zelfs goede mogelijkheden. Als voorbeelden van standpunten die beide partijen delen noemt hij de dossiers MAA en de Maaslijn. Hij geeft aan dat met name woningbouw voor Lokaal Limburg een belangrijk onderwerp is. We hebben te weinig woningen in Limburg. Het is goed als er woningen zijn voor asielzoekers en vluchtelingen, maar we moeten niet onze eigen mensen vergeten, zo stelt hij. Vraag is hoe de BBB denkt om te gaan met het stikstofdossier in relatie tot woningbouw, en dan met name met het oog op de rechterlijke uitspraak die er ligt in dat kader.

De heer Franssen stelt dat in het proces vooral rekening moet worden gehouden met 'stabiliteit van bestuur'. Een grote fractie vraagt om denken vanuit een gezamenlijk stramien. Dat moet je organiseren. Verder stelt hij dat het belangrijk is om niemand uit te sluiten en om transparant, communicatief en open te zijn. Daarmee creëer je vertrouwen en dat is nodig om compromissen te kunnen sluiten. En daarbij moet je ook de oppositie iets gunnen. Voorts acht hij het van belang om terug te kijken naar wat er fout is gegaan in het verleden en daarvan te leren hoe het beter kan. De menselijke maat is voorts van belang. "Als je een mensenmens bent kun je ook een keer nee zeggen", zo stelt hij.

De heer Peters stelt dat er een grote uitdaging voor de BBB ligt om het nu waar te gaan maken. Hij geeft daarbij als tip mee dat je iedereen in zijn waarde moet laten. En een paar kleine partijen kunnen het verschil maken in een coalitie, zo geeft hij aan.

De heer Franssen vult aan dat coalitievertrouwen en coalitiediscipline van groot belang zijn om succesvol te kunnen besturen.

Tot slot verklaren **de heren Franssen en Peters** dat zij zich goed kunnen vinden in de keuze voor de onafhankelijk Verkenner dhr. Schrijen.

Mevrouw Schoolmeesters dankt alle aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Ruby Driessen (Forum voor Democratie), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen in de uitnodiging is toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. En hoewel de vragen niet expliciet ter sprake hoeven te komen bij een kennismaking kunnen deze onderdeel uitmaken van het gesprek. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heer Driessen feliciteert de BBB met de glansrijke overwinning. Hij trekt de parallel met de overwinning die Forum vier jaar geleden boekte. Hij is van mening dat de harde toon en de zakelijkheid van het kabinet in Den Haag lijken te zijn afgestraft. Caroline van der Plas heeft het volgens hem heel goed gedaan. De BBB is een middenpartij die kiezers van zowel links als rechts aantrekt. De persoonlijke aanpak in plaats van een afstandelijke spreekt daarbij de kiezer aan.

De heer Driessen ziet, gelet op het verlies, een bescheiden rol voor Forum voor Democratie. Gevraagd naar de verschillen en de overeenkomsten tussen de verkiezingsprogramma's van Forum en BBB benoemt hij als verschillen onderwijs, ondernemerschap internationaal, glasvezel, MAA, fokkers van gezelschapsdieren en de wolf. Voor wat betreft de wolf neemt hij een ander standpunt in dan de landelijke partijlijn. Hij is tegen het afschieten van wolven. Maar hij ziet ook veel overeenkomsten: de Einsteintelescope (Forum is vóór techniek en innovatie), kernenergie, Limburgse taal, de Brightlandscampussen, de Maaslijn, Verdozing etc.

De heer Driessen noemt desgevraagd een aantal belangrijke zaken om in het proces rekening mee te houden. Maak gebruik van de ambtelijke ondersteuning. Let op met politieke spelletjes die worden gespeeld. Ga ook 'buiten' kijken. Informele contacten zijn zeer belangrijk. Denk eraan dat de kleinste misstap breed kan worden uitgemeten, ook in de media. Maak jezelf de mores in dat opzicht meester. En tot slot, de kwaliteit van de gedeputeerden is bepalend voor de stabiliteit.

De heer Driessen stelt zich prima te kunnen vinden in de door BBB gekozen Verkenner, de heer Schrijen.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de heer Driessen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden.

Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Philippe Schyns (JA21), dhr. Ruud Burlet (JA21), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)
De heren Schyns en Burlet nemen digitaal deel aan het gesprek.

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heren Burlet en Schyns feliciteren de BBB allereerst van harte met het behaalde resultaat.

De heer Schyns zegt blij te zijn met de uitslag. Hij is blij dat JA 21 in Provinciale Staten is met twee zetels. En hij zegt ook blij te zijn dat 'het land iets meer naar rechts is getrokken'. De kiezer heeft een duidelijke boodschap afgegeven.

De heer Burlet gaat in op de overeenkomsten tussen de programma's van JA21 en BBB. Hij noemt achtereenvolgens een acceptabel stikstofbeleid voor boeren én burgers, realiteitszin ten aanzien van het klimaatdossier, behoud van landelijkheid en voorzieningen in kleine kernen, het belang van verenigingen en structuren, een kritische houding tegenover Europa maar wel zoveel mogelijk gebruik maken van EU-middelen, het stimuleren van MAA en van ondernemerschap in de regio en een stimulerende rol spelen tussen Den Haag en gemeenten in het terugdringen van criminaliteit. Hij geeft verder aan dat BBB mogelijk anders staat in het dossier MAA, JA21 is in elk geval voor behoud van MAA en dat geldt ook voor het behoud van grote industrie.

De heer Schyns ziet veel raakvlakken met de BBB, maar JA21 heeft een andere prioritering. Het zit vooral in de nuances.

De heer Burlet vult nog aan dat hij vindt dat circulaire economie momenteel te weinig aandacht krijgt. Dat is jammer, want circulaire economie draagt volgens hem ook bij aan de klimaatdoelen. Dat geldt ook voor kernenergie. Tot slot noemt hij nog het referendum als een voor JA21 belangrijk instrument.

De heren Schyns en Burlet geven desgevraagd aan dat zij een langdurig stabiel beleid nastreven. Zij achten JA21 een stabiele partij, die goed kan aansluiten bij een coalitie om daarmee een comfortabele meerderheid te bereiken. Zij vinden de keuze voor de heer Schrijen als onafhankelijk

verkenner en goede keuze. Tot slot geven zij aan dat zij positief staan tegenover een eventueel duidingsdebat.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Maandag 20 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Jasper Kuntzelaers (PvdA), mevr. Aleida Berghorst (PvdA), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen in de uitnodiging is toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. En hoewel de vragen niet expliciet ter sprake hoeven te komen bij een kennismaking kunnen deze onderdeel uitmaken van het gesprek. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heer Kuntzelaers zegt, terugkijkend op de verkiezingsavond, dat het een bijzondere avond was met zo'n overweldigende overwinning voor BBB en brengt de hartelijke felicitaties over. Hij is verheugd dat de PvdA zich een stabiele partij heeft getoond door in zetels weliswaar gelijk te blijven, maar daarnaast een kleine plus te noteren. Sommige gevestigde partijen hebben behoorlijk verloren. Hij ziet dat proteststemmen van zowel de linker- als de rechterflank naar de BBB zijn gegaan.

Mevrouw Van der Pol reageert door te stellen dat de BBB er de voorkeur aan geeft om niet standaard te denken in links en rechts, maar dat de menselijke maat leidend is.

De heer Kuntzelaers beaamt dat het zeker helpt als we allemaal menselijker naar elkaar zijn, ook in de politiek.

De heer Kuntzelaers en mevrouw Berghorst verklaren met betrekking tot de verkiezingsprogramma's van PvdA en BBB dat deze zijn geschreven met in het achterhoofd ieders electorale achterban. Voor de PvdA zitten die doorgaans meer in de steden, voor de BBB doorgaans meer op het platteland. Dat neemt niet weg dat er verrassende parallellen zijn tussen stedelijke problemen en plattelandsproblemen. Als je kijkt naar achterstandswijken in de steden en kleine kernen op het platteland, dan zie je dezelfde problematieken: leefbaarheid, voorzieningen, OV, perspectief geven aan mensen. Er zijn dus zeker overeenkomsten tussen de beide verkiezingsprogramma's. De benadering van beide partijen van deze problematieken sluit elkaar niet uit, maar versterkt elkaar juist.

Mevrouw Schoolmeester vraagt of er ook tegenstellingen zijn.

De heer Kuntzelaers en mevrouw Berghorst stellen dat die er ook zijn. Als voorbeeld wordt cultuur genoemd. De PvdA mist bij de BBB enigszins de aandacht voor alle facetten van cultuur. Dus, Limburgse taal en Bonnefantenmuseum, maar ook de Limburgse Dansdagen en de HipHop-Urban cultuur, zoals bijvoorbeeld in Parkstad. Ook die zijn van belang. Voorts is de invulling van het natuurbeleid anders. Dat heeft ook te maken met het wantrouwen dat vanuit de BBB jegens de Terrein Beherende Organisaties (TBO's) bestaat.

Mevrouw Van der Pol beschrijft waar dat vandaan komt. Zij stelt dat er veel grond naar natuur gaat. Dat heeft een prijsopdrijvend effect op grond voor boeren. Die kunnen die prijzen vervolgens niet meer opbrengen. TBO's hebben veelal een eigen belang en eigen opvattingen, die geen of te weinig ruimte laten voor samenwerking met boeren, en dat is jammer.

De heer Kuntzelaers vult aan dat stroperige processen in dat opzicht ook niet helpen.

Mevrouw Berghorst benadrukt het belang van communicatie, het bij elkaar brengen van belangen van burgers en bedrijfsleven. Daar moet meer energie in worden gestopt. Als voorbeeld noemt zij MAA. Zij ziet het als een gemiste kans dat dat in dat in dat dossier te weinig is gebeurd.

De heer Kuntzelaers stelt dat 'mensen van buiten naar binnen halen' van belang is. Betrek mensen en geef ook daadwerkelijk een vervolg daaraan, zodat men zich ook echt vertegenwoordigd en gehoord voelt. Verder geeft hij aan dat de Provincie zijn eigen opgaven heeft en dat daar de energie in moet worden gestoken. Soms tegen het beleid van Den Haag in. Als voorbeeld geeft hij weer cultuur. De Provincie moet constant blijven werken aan het kweken van begrip in Den Haag.

Desgevraagd geven **de heer Kuntzelaers en mevrouw Berghorst** dat zij blij zijn met de gekozen onafhankelijke Verkenner, de heer Schrijen, die kan bogen op een ruime ervaring. Zij stellen in het verdere proces graag gesprekken zullen voeren met hem. Omdat beiden 'gewoon' een baan hebben naast hun Statenlidmaatschap zou het fijn zijn als de gesprekken in de avond of op de vrijdag overdag zouden kunnen plaatsvinden.

Tot slot biedt **mevrouw Berghorst** aan dat zij, gelet op haar reeds behoorlijke ervaring als Statenlid, desgewenst graag de nieuwkomers van BBB zonder politieke bijbedoelingen een keer bijpraat in complexe dossiers.

Mevrouw Schoolmeesters geeft aan dat dat zeer wordt gewaardeerd.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. René Claassen (PVV), dhr. Lei Hermans (PVV), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen in de uitnodiging is toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. En hoewel de vragen niet expliciet ter sprake hoeven te komen bij een kennismaking kunnen deze onderdeel uitmaken van het gesprek. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

De heer Claassen stelt, terugkijkend op de verkiezingsavond, dat de PVV had gehoopt gelijk te blijven in zetels. Maar toen de uitslagen van Overijssel binnen kwamen werd al snel duidelijk dat het moeilijk zou worden. Toch is hij tevreden dat de PVV relatief stabiel is gebleven. Geredeneerd vanuit de inhoud is hij zeker niet ontevreden dat de BBB de grootste is geworden.

De heer Hermans vult aan dat de PVV goede mogelijkheden ziet tot samenwerking met de BBB. In grote lijnen streven beide partijen dezelfde doelen na. De verschillen zitten in details. Sommige zaken gaat de Provincie niet over (hij noemt politieposten op het platteland), maar als je bijvoorbeeld kijkt naar stikstof, energietransitie, duurzaamheid, "law and order", dan zijn er zeker overeenkomsten. Het is wel nodig om te focussen op provinciale taken, waarbij extra aandacht uitgaat naar MAA, de Sociale Agenda, veiligheid en ondermijning. Ook het welzijn van de mens voorop stellen delen partijen met elkaar.

De heer Claassen vraagt hoe de BBB een eventuele samenwerking ziet.

Mevrouw Schoolmeesters stelt dat de BBB zich in dat opzicht nog even op de vlakte houdt omdat zij de verkenner alle ruimte wil geven om dit te onderzoeken.

De heer Claassen vraagt aandacht voor framing en druk van buitenaf. Hij noemt als voorbeeld de recente uitspraken van een voormalig Gouverneur over de PVV. Dat soort zaken kunnen het proces schaden en hij vraagt de BBB daarmee rekening te houden. Het gaat toch met name om vertrouwen kweken in zo'n proces.

Mevrouw van der Pol bevestigt dat alles om vertrouwen draait en dat communicatie de basis daarvan is. Zij vraagt aan de PVV welke lessen er te leren zijn uit de vorige Statenperiode.

De heer Claassen antwoordt dat in de extra-parlementaire setting de communicatie vooraf vaak niet goed was geregeld. Was dat wel het geval geweest, dan zou de bestuurscrisis zich nooit in deze omvang hebben gemanifesteerd. Daar kan lering uit worden getrokken. Verder stelt hij dat onervarenheid voor de BBB een pré kan zijn omdat er met een frisse blik naar zaken kan worden gekeken.

Desgevraagd stelt **de heer Claassen** dat de PVV bereid is met de BBB in een coalitie te gaan samenwerken. De beide programma's bieden daartoe voldoende aanknopingspunten.

Mevrouw van der Pol antwoordt dat zij op inhoud geen echte problemen in samenwerking verwacht; het gaat er vooral om te bezien hoe vertrouwen kan worden opgebouwd.

De heren Hermans en Claassen geven aan achter de keuze voor de ervaren Verkenner, de heer Schrijen, te staan en zij staan open voor gesprekken. **De heer Claassen** vraagt daarbij, indien mogelijk, rekening te houden met het feit dat hij op vrijdag het best beschikbaar is tussen 12.30 en 17.30 uur.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Michael Theuns (CDA), mevr. Marlou Absil (CDA), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen in de uitnodiging is toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. En hoewel de vragen niet expliciet ter sprake hoeven te komen bij een kennismaking kunnen deze onderdeel uitmaken van het gesprek. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Terugkijkend op de verkiezingsavond stelt **de heer Theuns** dat de BBB de hartelijke felicitaties verdient. Zij zijn de grote winnaar. Veel partijen hebben verloren, ook het CDA. Hij ziet het als een afrekening met de Haagse politiek die voortkomt uit een gebrek aan vertrouwen in diezelfde Haagse politiek. Dat neemt niet weg dat het pijn doet.

Mevrouw Absil vult aan dat het ook pijn doet dat een aantal collega's niet meer terugkeert in de Staten.

Mevrouw van der Pol vraagt of het CDA deze uitslag had zien aankomen.

De heer Theuns antwoordt dat de peilingen op de zaterdag voorafgaand zelfs op 3 zetels kwamen. Dat is gelukkig niet gebeurd, maar dat voelt niet als een overwinning. Toch geeft hij aan dat een aantal van 5 zetels uiteindelijk ook vertrouwen geeft.

Mevrouw van der Pol stelt dat het wellicht goed is dat de verloren stemmen van het CDA niet zijn versplinterd over een hele hoop partijen.

Mevrouw Schoolmeesters benadrukt dat BBB zich als een middenpartij ziet, die niet zozeer in links en rechts denkt, maar de menselijke maat voorop stelt. Zij vraagt hoe het CDA staat ten aanzien van de lijn die vanuit Den Haag wordt voorgestaan in sommige dossiers.

De heer Theuns en mevrouw Absil stellen dat als bedoeld wordt op het stikstofdossier het CDA in Limburg een eigen koers vaart. Geen verplichtend instrumentarium en '2030 is niet heilig' zijn daar voorbeelden van.

Vooruitkijkend op het proces geeft **de heer Theuns** aan dat de verdere gesprekken vooral moeten zijn gericht op het tot stand brengen van een stabiel en betrouwbaar bestuur, met breed draagvlak, zowel in Provinciale Staten als in de samenleving.

Mevrouw Schoolmeesters vraagt hoe het CDA aankijkt tegen een eventueel duidingsdebat.

Mevrouw Absil en de heer Theuns geven aan dat zij daar niet tegen zijn, maar roepen de vraag op of partijen daarin de stellingen gaan betrekken of dat juist toenadering naar elkaar zal worden gezocht. Het risico bestaat dat partijen nog in de verkiezingsstand zitten en dat vervolgens juist de tegenstelling wordt opgezocht. Zij stellen niet voor of tegen een duidingsdebat te zijn, maar dat wel goed moet worden nagedacht over hoe dat zou moeten verlopen.

Desgevraagd verklaren **Mevrouw Absil en de heer Theuns** bereid te zijn om met elke partij te praten over de 'wat-vraag' en daarna over de 'wie-vraag'. Als het CDA daartoe wordt uitgenodigd zijn zij zeker bereid het gesprek aan te gaan. Zij zien geen principiële blokkades ten opzichte van de BBB, alle mogelijke verschillen van inzicht zijn overbrugbaar. Zij ondersteunen de keuze voor de heer Schrijen als onafhankelijk Verkenner van harte.

De heer Theuns vraagt hoe de BBB de uitslag van de verkiezingen duidt.

Mevrouw Schoolmeesters zegt dat de BBB goed was voorbereid en dat twee scenario's klaar lagen, afhankelijk van de vraag of de BBB wel of niet de grootste partij zou zijn. De BBB houdt 'het hoofd koel en de voeten warm', maar beseft ook dat veel mensen hun hoop op de BBB hebben gevestigd en dat dit een behoorlijke verantwoordelijkheid met zich meebrengt.

Mevrouw Van der Pol vult aan dat die verantwoordelijkheid samen met andere partijen zal worden gedragen. Daarbij gaat het niet om links of recht. De mens staat centraal.

Mevrouw Absil benadrukt nog het belang ervan dat ook mensen die niet hebben gestemd weer betrokken worden. Daar ligt ook een opgave.

De heer Theuns verzoekt, als dat mogelijk is, om in het verdere proces tussen de gesprekken voldoende tijd te laten om afstemming met de achterban te kunnen laten plaatsvinden.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Mevr. Pascale Plusquin (PvdD), dhr. Peter Loomans (PvdD), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen in de uitnodiging is toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. En hoewel de vragen niet expliciet ter sprake hoeven te komen bij een kennismaking kunnen deze onderdeel uitmaken van het gesprek. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Desgevraagd verklaart **mevrouw Plusquin** dat een meerderheid van de kiezers het vertrouwen in de regeringspartijen heeft verloren.

In Limburg: de meest groene partijen (PvdD en GL) hebben hun winst (verdubbeling) van 2019 vast gehouden! Een relatief groene partij als D'66 heeft zelfs gewonnen. Dus de steun voor natuur en milieu is er onder de Limburgse bevolking onverminderd. De PvdD krijgt ook heel veel zorgen aangereikt door burgers.

Mevrouw Plusquin en de heer Loomans geven aan dat het programma van BBB is doordoesemd van de belangen van de (gangbare) landbouw, en de visie op natuur is echt diametraal het tegenovergestelde van de visie Partij voor de Dieren. Zoals het relativeren van landbouwgif, en de visie op mestverwerking. Kernenergie wordt omhelsd.

Samenwerken in een coalitie sluit de PvdD op inhoud uit. Iets anders is dat mevrouw Plusquin de Limburgse vernieuwing van een extraparlamenteair college qua stijl van besturen geslaagd vinden. Beter dan dichtgetimmerde coalitie-akkoorden. De PvdD is voor een breed college, met een college programma waarvoor de PvdD input willen leveren (net als in 2019). Dat past ook goed in de geest van samenwerking die BBB ook aangeeft te na te streven.

Overigens zijn voor de PvdD ook de programma's van andere partijen relevant: de PvdD is voor een breed college, met een college programma waarvoor de PvdD input wil leveren (net als in 2019). Dat past ook goed in de geest van samenwerking die BBB ook aangeeft te na te streven.

Voor wat betreft het vervolg van het proces betreft **mevrouw Plusquin** de keuze voor 1 verkenner. De PvdD had liever twee verkenners gezien, een van linkse en een van rechtse signatuur, die gezamenlijk de mogelijkheden voor een extra-parlementaire college zouden onderzoeken. Zij zou ook graag zien dat burgers en milieu- en natuurorganisaties in het proces worden betrokken, bijvoorbeeld als het gaat over het uitwerken van een programma. Zij verwijst naar een aanpak die de gemeente

Maastricht heeft gehanteerd. Verder geeft zij mee dat in elk geval rekening dient te worden gehouden de beroerde financiële situatie van de provincie en met de noodzaak voor een integer en transparant bestuur, dat ook 'de schijn van' weet te voorkomen. Tot slot pleit zij ervoor om de Haagse stikstofmiljoenen zo breed mogelijk in te zetten. De hele duurzaamheidsopgave van de landbouw aanpakken, niet alleen focussen op stikstof. En vooral ook echt duurzame agrarische initiatieven steunen.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Dhr. Stephan Satijn (VVD), dhr. Herman Nijskens (VVD), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Terugkijkend op de verkiezingen geeft **de heer Satijn** aan dat de BBB een prestatie van formaat heeft geleverd en dat felicitaties op zijn plaats zijn. Voor wat betreft zijn eigen partij kijkt hij vooral terug op een zeer geslaagde campagne die is gevoerd met uitstekende vrijwilligers. De kiezer heeft altijd gelijk. En gelet op de 'aardverschuiving' die de BBB heeft veroorzaakt in het politieke landschap is de VVD bijzonder blij met de stabiliteit die is getoond met het behoud van 5 zetels.

De heer Nijskens vult aan dat de op personen gerichte campagneaanpak zijn vruchten heeft afgeworpen. Het heeft bijgedragen aan een stabiel gebleven VVD.

Mevrouw Schoolmeesters beaamt dat de VVD stabiel is gebleven en vraagt hoe zich dit verhoudt tot de lijn van het kabinet, waarvan de VVD onderdeel uitmaakt.

De heer Satijn stelt dat de VVD Limburg altijd een eigen koers heeft gevaren met een eigen geluid. In de afgelopen periode zijn er ook in Provinciale Staten besluiten genomen met steun van de VVD die afwijken van kabinetsstandpunten. Er is veel ruimte voor provinciale eigenheid, dat wordt door de kiezer gewaardeerd.

Gevraagd naar zaken als verplichte onteigening en '2030' in relatie tot stikstofproblematiek antwoordt **de heer Nijskens** dat de VVD geen voorstander is van verplichte onteigening. Boeren die vrijwillig stoppen is een andere zaak. De stikstofruimte die daardoor vrijkomt kan worden gebruikt voor andere projecten, zowel groen als grijs. Het jaartal 2030 ziet de VVD als een streefgetal en niet meer dan dat. In 2028 kan de stand worden opgemaakt en dan wordt vanzelf duidelijk of 2030 realistisch haalbaar is of niet.

Mevrouw van der Pol vraagt als een harde keuze moet worden gemaakt tussen 2030 of 2035, welke keuze maakt de VVD dan?

De heer Nijskens antwoordt dat als het zo scherp wordt gesteld 2035 de voorkeur heeft, omdat 2030 realistisch gezien naar verwachting niet haalbaar zal zijn. Maar vasthouden daaraan kan wel helpen om resultaten voor 2035 daadwerkelijk te halen.

Mevrouw Van der Pol vraagt of de wetgeving die er in het kader van stikstof is volgens de VVD moet blijven.

De heer Nijskens stelt dat er hoe dan ook een toetsingskader nodig is op depositie om vergunningen te kunnen verlenen. De Kritische Depositie Waarde (KDW) is niet heilig, maar dan moet er een alternatief liggen dat stand kan houden bij de rechter.

Gevraagd naar de mogelijkheden voor samenwerking in een coalitie antwoordt **de heer Satijn** dat de VVD graag vooruit wil met deze provincie. Er ligt een aantal grote opgaven, onder meer voor de bouw, en stikstof raakt overal aan. Als de BBB daar ook stappen in wil zetten werkt de VVD graag mee aan een coalitie.

Mevrouw Van der Pol geeft aan dat daar vooral vertrouwen voor nodig is.

De heer Nijskens beaamt dat en stelt dat stevige afspraken die ook worden nagekomen daarbij kunnen helpen. De VVD is van mening dat een extra-parlementair construct niet de voorkeur moet hebben. Vanuit politiek oogpunt is zo'n construct leuk, maar de Provincie is vooral gebaat bij stabiliteit op basis van een stevige coalitie. Dat geeft meer rust.

De heer Satijn ziet geen struikelblokken op basis van de verkiezingsprogramma's, hooguit verschillen in nuances. Hij vestigt de aandacht erop dat het belangrijk is om te bepalen of iets des Provincies is of dat het voor Provincie en gemeenten gezamenlijk is, waar de samenwerking met gemeenten moet worden gezocht.

Voor de rest van het proces worden door **de heren Satijn en Nijskens** geen bijzonderheden aangedragen, met dien verstande dat de keuze voor de onafhankelijk Verkenner, de heer Schrijen, van harte wordt ondersteund.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Mevr. Thea Jetten (GroenLinks), dhr. Geert Gabriëls (GroenLinks), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Naar aanleiding van de verkiezingsuitslag merkt **mevrouw Jetten** op dat de avond waarop de uitslagen binnen kwamen spannend was. Zij had de BBB hoog ingeschat, maar dit was overweldigend. De BBB heeft een breed stempubliek weten aan te spreken, wat heel knap is. Zij brengt de hartelijke felicitaties over. Zij is ook blij dat GroenLinks het goed heeft gedaan door zelfs een kleine winst te noteren.

Mevrouw Van der Pol merkt op dat de bevolking de politiek niet meer begrijpt. Het is niet alleen links of alleen rechts. We moeten het samen doen. Dat spreekt de kiezer kennelijk aan.

Kijkend naar de verkiezingsprogramma's geeft **mevrouw Jetten aan** dat er vooral op het vlak van groen overeenkomsten zijn.

De heer Gabriëls vult aan dat de uitdaging erin zit om landbouw en natuur bij elkaar te brengen en daar gezamenlijk aan oplossingen te werken.

Mevrouw Jetten ziet de BBB als een partij die de verbinding zoekt. Er is fair strijd geleverd in de verkiezingen, niet op de man maar op de bal. Dat spreekt GroenLinks aan.

De heer Gabriëls stelt dat een belangrijke overeenkomst is tussen beide partijen en dat is dat de BBB het stikstofprobleem niet ontkent. Over de wijze waarop het stikstofprobleem kan worden opgelost kan verschillend worden gedacht en daar zou volgens hem de verbinding kunnen worden gezocht. Verder zijn er veel overeenkomsten met de BBB, met name op het vlak waar het huidige kabinet zaken laat liggen. Hij wijst op het afbrokkelen van de publieke sector en ziet mogelijkheden om de kleine kernen en het platteland beter te bedienen. GroenLinks vindt ook dat het stikstofprobleem niet eenzijdig bij de boeren moet worden gelegd. En het verdwijnen van de gemeenschapszin moet worden tegengegaan. Publieke middelen inzetten voor publieke doelen. Allemaal zaken waar ook de BBB voor staat.

Mevrouw Schoolmeesters vraagt of er ook verschillen zijn.

Mevrouw Jetten en de heer Gabriëls geven aan dat die er ook zijn. De jacht wordt genoemd. Migratie en het toewijzen van woningen. Energie en armoede ontbreekt in het programma van de BBB. Kernenergie is volgens GroenLinks geen oplossing, zeker niet op korte termijn. En voor wat betreft verplichte onteigening, GroenLinks wijst dat niet af, maar ziet dit wel pas als aller, aller, allerlaatste middel. En voor wat betreft het behalen van de stikstofdoelen in 2030 of 2035 stelt GroenLinks zich op het standpunt dat het weinig zin heeft daarover discussie te voeren. Het is beter om nu gewoon aan de slag te gaan en stappen te zetten, zodat er weer beweging komt. Dan blijkt vanzelf wat haalbaar is.

Mevrouw Van der Pol vraagt of het beeld dat men heeft van de Terrein Beherende Organisaties (TBO's) wel correct is.

De heer Gabriëls zegt dat dat iets is waarover het gesprek moet worden aangegaan. Hij geeft ook aan dat 2030 of 2035 niet zo'n relevante discussie is.

Mevrouw Schoolmeesters geeft aan dat voor de BBB niet links of rechts bepalend is, maar dat de menselijke maar voorop staat. Zij vraagt of de keuze voor de verkenner wordt ondersteund.

Mevrouw Jetten en de heer Gabriëls achten de keuze voor de heer Schrijen als onafhankelijk verkenner een goede keuze. Hij is breed georiënteerd en heeft veel ervaring. Zij wensen de BBB en de heer Schrijen heel veel succes in het verdere proces en geven daarbij nog mee dat stabiliteit, een stabiel bestuur het belangrijkste is. Een bestuurscrisis zoals we die hebben gehad willen we nooit meer.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.

Zakelijke verslaglegging oriënterend gesprek

Dinsdag 21 maart 2023

Aanwezig:

Mevr. Marlou Jenneskens (D66), dhr. Maarten van Gaans-Gijbels (D66), mevr. Annetje Schoolmeesters (BBB), mevr. Heidi van der Pol (BBB), dhr. Stefan Jansen (verslaglegging)

Na een woord van welkom en een korte voorstelronde geeft **mevrouw Schoolmeesters** aan dat het doel van het gesprek is om op een open en prettige manier persoonlijk kennis te maken met alle partijen. Onderdeel van de kennismaking is dat een vijftal vragen aan partijen wordt gesteld. Die vragen zijn met de uitnodiging voor het gesprek reeds aan partijen toegezonden, zodat zij voorafgaand aan het gesprek alvast daarover konden nadenken. Het betreft de volgende vragen:

1. Welke duiding wordt door u gegeven aan de verkiezingsuitslag?
2. Ben u bereid om samen met de BBB een coalitie te vormen?
3. Wat zijn volgens u de belangrijkste programmatische overeenkomsten én verschillen tussen uw verkiezingsprogramma en dat van de BBB?
4. Zijn er voor u belangrijke zaken waar wij in het proces rekening mee moeten houden?
5. Hoe kijkt u aan tegen een Verkenner die dit proces zou kunnen leiden en wat moet zijn opdracht zijn (zie concept-opdracht bijgevoegd)?

Mevrouw Jenneskens en de heer Van Gaans-Gijbels stellen, terugkijkend op de verkiezingsuitslag, verrast te zijn door de enorme overwinning die de BBB heeft gehaald. Het algehele gevoel ten aanzien van de verkiezingen is positief. D66 heeft het goed gedaan met een lichte groei. En het feit dat BBB de grootste is geworden, als middenpartij, wordt ook als positief gezien.

Mevrouw Schoolmeesters complimenteert mevrouw Jenneskens met de wijze waarop zij zich tijdens de verkiezingscampagne heeft gepresenteerd.

Mevrouw Jenneskens neemt het compliment in dank aan en stelt dat zij verheugd is dat de BBB met twee vrouwen vertegenwoordigd is in dit gesprek.

Mevrouw Schoolmeesters en mevrouw Van der Pol vragen naar de verschillen en de overeenkomsten tussen de verkiezingsprogramma's en geven daarbij aan dat de BBB niet zozeer in links en rechts denkt, maar dat de menselijke maat voorop staat.

De heer Van Gaans-Gijbels antwoordt dat zij kennis hebben genomen van het programma van de BBB en dat er zeker overeenkomsten zitten in beide programma's. Hij noemt bouwen, energie, wonen, OV. Er wordt echter verschillend gedacht over 'hoe daar te komen'.

Mevrouw Jenneskens vult aan dat er ook verschillend wordt gedacht over de aanpak van het stikstofprobleem. Soms zijn moeilijke keuzes noodzakelijk om verder te kunnen komen.

Desgevraagd verklaart **mevrouw Jenneskens** bereid te zijn om met BBB een coalitie te vormen, maar daarbij is de inhoud wel leidend.

Mevrouw Schoolmeesters vraagt of verplichte onteigening en 2030 versus 2035 in relatie tot stikstof daarbij breekpunten zijn.

De heer Van Gaans-Gijbels stelt dat dit zou kunnen. Hij licht toe dat verplichte onteigening zeker geen eerste keuze van D66 is, maar volledig uitsluiten kan ook niet. Als er een provinciale weg moet worden aangelegd wordt het instrument van verplichte onteigening in noodgevallen ook ingezet.

Andere verschillen zien **mevrouw Jenneskens en de heer Van Gaans-Gijbels** ten aanzien van MAA (D66 geen voorstander van open houden) en de Einsteintelescope (D66 wel voorstander van).

Mevrouw Jenneskens vult aan dat zij niet goed begrijpt waarom de BBB tegen de Einsteintelescope is, maar vóór de Brightlandscampussen.

Mevrouw Jenneskens vraagt of de BBB in de uitnodigingsbrief bewust spreekt van het vormen van een coalitie.

Mevrouw Schoolmeesters antwoordt dat dat inderdaad een bewuste keuze is. De BBB hecht veel belang aan stabiliteit en denkt dat een coalitie daar de beste garantie voor is.

Voor wat betreft het proces geven **Mevrouw Jenneskens en de heer Van Gaans-Gijbels** mee dat belangrijk is dat de Limburgers kunnen zien en begrijpen hoe dat verloopt, ook de verschillende fases daarin. Voorts wordt meegegeven dat het belangrijk is dat kandidaat-gedeputeerden tijdig en goed worden gescreend. Ook wordt aandacht gevraagd voor 'dubbele posities' (bijvoorbeeld ook bij gemeenten), D66 is daar geen voorstander van. En tot slot, veel aandacht voor integriteit.

Mevrouw Schoolmeesters dankt de aanwezigen voor het fijne, open gesprek. Zij geeft aan dat een zakelijke verslag van het gesprek wordt gemaakt, dat voor akkoord aan partijen wordt toegezonden. Het staat partijen vrij eventuele aanvullingen te doen of wijzigingen aan te brengen. De verslagen worden ter hand gesteld aan de onafhankelijk Verkenner. De BBB streeft transparantie na en daarom zullen de verslagen in een later stadium in het proces allemaal openbaar worden gemaakt.
